

## Nr 840

Av herr Larsson i Hedenäset m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 182, angående vissa prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.

(Lika lydande med motion nr 700 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 182 framlägges förslag bl. a. om medgivande, att höjning av den övre gräns, varmed utjämningsavgifter å skum- och kärnmjolk och vissa andra mejeriprodukter må kunna utgå, beslutas av riksdagen.

De utjämningsavgifter varom här är fråga ingå i stort som beståndsdelar av den jordbruksreglering som enligt gällande 6-års-avtal upprätthålles. Någon ändring i princip av målsättning och utformning bör självklart ej ifrågakomma under löpande avtalsperiod. Den närmare tillämpningen av utjämningsförfarandet får dock förutsättas bli fråga om avvägningar mellan olika intressen och synpunkter som påkalla beaktande.

Å ena sidan anmäler sig krav på ett solidariskt deltagande i de exportförluster som uppstå vid avyttrandet av uppkommande överskott. Önskemål anmäler sig därjämte om en utjämning av prisspanningen mellan produkt- och konsumtionsmjolk.

Uppmärksamhet påkallar å andra sidan angelägenheten av att, i första hand vad beträffar olika färskvaror, en mot konsumtionen svarande produktion upprätthålles inom rimligt avstånd från konsumtionsorterna. Likaså aktualiseras ett beaktande av att lokaliseringen och begränsningen i fråga om produktionsbetingelser å olika orter skapa variationer härvidlag, som böra utnyttjas, och att jordbruket i olika landsdelar beredes skäligt utrymme.

Vad här i föregående stycke anförts synes i stort kunna åberopas men framför allt äga tillämpning i fråga om övre Norrland, varmed här åsyftas Norrbottens län och Västerbottens läns lappmark. Denna landsdels jordbruk arbetar under betingelser, som ur klimatiska och andra synpunkter äro särpräglade i förhållande till landets i övrigt. Detta har framför allt till följd att produktionen ej kan differentieras på samma sätt som i andra landsdelar. Vallodling och därav följande mjölkproduktion äro helt dominerande. Det framstår som motiverat, att de särpräglade produktionsbetingelser, som jordbruket i övre Norrland har att arbeta under, i olika sammanhang bli särskilt beaktade.

Konstateras kan, att jordbruk är en omistlig del av övre Norrlands nä-

ringsliv. En lokal produktion av livsmedel utgör en nödvändig förutsättning för att landsdelens naturrikedomar — skog, malm och vattenkraft — skola kunna exploateras. För kontinuerliga leveranser av färsklivsmedel till malmfälten och andra ur produktionssynpunkt viktiga konsumtionsområden, måste jordbruk finnas inom rimliga avstånd.

Ur beredskapssynpunkt är det angeläget, att ett tillräckligt befolkningsunderlag finns i de norrländska bygderna och att — i ett eventuellt kritiskt läge — en ej alltför obetydlig lokal livsmedelsproduktion kan upprätthållas.

En besvärande faktor för mjölkproduktionen inom här aktuella områden är de höga driftkostnader, som mejerirörelsen orsakas främst till följd av de långa avstånden. Norrbottens läns producentförening, vilken rationellt driver länets mejerirörelse, nödgas redovisa driftkostnader uppgående till 10 öre per invägd mjölkliter, och Lappmarkens mejeriförening ej mindre än 13 öre per liter.

Utifrån här anförda synpunkter synes en differentiering av de utjämningsavgifter varom här är fråga vara motiverad. Vi finna det ej riktigt att t. ex. år 1960 mjölkproduktionen i Norrbotten netto fått avstå ett belopp av 2 544 000 kronor och Västerbottens lappmark 305 700 kronor. Enligt vår mening böra dessa avgifter ej utgå med lika höga belopp per i övre Norrland producerad varuenhet som för landet i övrigt.

I administrativt hänseende torde det ej erbjuda några större svårigheter att ordna den av oss föreslagna differentieringen. Det geografiska området för av oss förordade lägre utjämningsavgifter sammanfaller med verksamhetsområdena för Norrbottens läns producentförening och Lappmarkens mejeriförening.

Avvägningen av differentieringens storleksordning torde dock påkalla närmare överväganden. Jordbruksnämnden bör i samråd med berörda organisationer kunna utreda frågan. Riksdagen synes oss dock redan nu böra uttala, att i första hand vid en eventuell uppjustering av utjämningsavgifterna å mjölk och mejeriprodukter en differentiering genomföres, så att avgiftshöjningarna ej drabba mjölkproduktionen i Norrbottens län och Västerbottens läns lappmark, samt uppdraga åt Kungl. Maj:t att efter nämnda utredning besluta i frågan.

Med stöd av vad ovan anförts få vi hemställa,

att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 182 måtte i enlighet med vad i motionen anförts uttala, att en differentiering av utjämningsavgifterna å mjölk och mejeriprodukter överväges, så att de utgå med lägre belopp för Norrbottens län och Västerbottens läns lappmark, samt

att Kungl. Maj:t ges i uppdrag fatta därav föranledda beslut.

Stockholm den 7 november 1961

*Harald Larsson*  
i Hedenäset

*Ragnar Lassinantti*

*John Löfroth*

*Märta Boman*